

مقاله کوتاه علمی

نخستین گزارش کنه *Eremobelba geographica* (Acari: Oribatida: Eremobelbidae) از ایرانمحمدعلی اکرمی^{۱*} و شبنم مرتضوی^۲

۱- بخش گیاه‌پزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز، شیراز، ۲- گروه گیاه‌پزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه گیلان، رشت.

*مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: akrami@shirazu.ac.ir

The first report of *Eremobelba geographica* (Acari: Oribatida: Eremobelbidae) from IranM. A. Akrami^{1*} and Sh. Mortazavi²

1. Department of Plant Protection, College of Agriculture, Shiraz University, Shiraz, Iran, 2. Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural Science, Guilan University, Rasht, Iran.

*Corresponding author, E-mail: akrami@shirazu.ac.ir

Abstract

In the course of a faunistic survey on oribatid mites (Acari, Oribatida) of Caspian coast city of Rasht, Guilan province, the species *Eremobelba geographica* Berlese, 1908 of the family Eremobelbidae was collected and identified. This species is newly recorded from Iran and Asia.

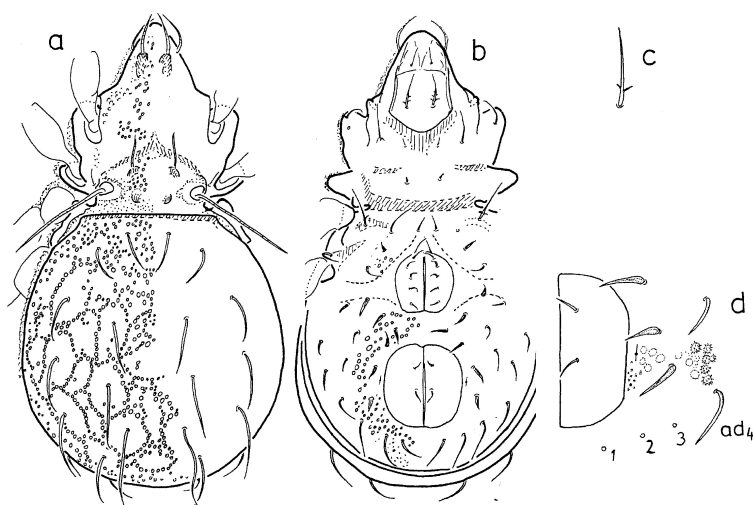
هولارکتیک (Holarctic) یافت می‌شوند (Marshall *et al.*, 1987).

در بررسی فون کنه‌های اریباتید شهرستان رشت، گونه *Eremobelba geographica* Berlese, 1908 برای فون ایران جدید تشخیص داده شد. ویژگی‌های ریخت‌شناسی این گونه (شکل ۱) به شرح زیر می‌باشد: طول بدن ۵۹۰-۵۳۰ و عرض آن ۳۶۰-۳۲۰ میکرومتر، و به رنگ قهوه‌ای مایل به نارنجی است. سطح پشتی و شکمی بدن توسط نقوش دایره‌ای شکل ریز پوشیده شده است. در سطح پشتی نوتوگاستر، از کنار هم قرار گرفتن این نقوش، تزئینات لوزی شکل یا چندضلعی ایجاد شده و هریک از موهای نوتوگاستری در وسط این تزئینات واقع شده‌اند. موهای لاملایی، بین لاملایی و خرطومی تقریباً هم‌اندازه، کلفت و مویچه‌دار هستند. موهای لاملایی و بین لاملایی روی برآمدگی‌های کیتینی قرار گرفته‌اند. سنسیلوس بلند و مویی شکل و دارای مویچه‌های ظریف و کوتاه است. بوتریدیوم دایره‌ای شکل، بزرگ و پهن می‌باشد. شیار پشتی مستقیم است. نوتوگاستر کروی و دارای ۱۱ جفت موی خارمانند با طول متوسط می‌باشد. فرمول موهای

کنه‌های اریباتید خانواده Eremobelbidae با داشتن تنها یک جنس (*Eremobelba* Berlese) و ۴۳ گونه، یکی از نه خانواده بالاخانواده Ameroidea هستند که در نواحی پن‌تروپیکال (pantropical) و ساب‌تروپیکال (subtropical) یافت شده‌اند (Subías, 2014). این کنه‌ها متعلق به گروه pycnonotic brachypylina می‌باشند؛ یعنی صفحات جنسی و مخرجی از نوع براکی‌پیلین بوده و نوتوگاستر بدون نواحی روزنه‌دار، حفرات کیسه‌ای و یا منافذ ترشچی متعدد است. همچنین، اندام بالای شکل (pteromorpha) وجود ندارد. در کنه‌های این خانواده نئوتریشی (neotrichy) در ناحیه شکمی دیده می‌شود، به طوری که صفحه شکمی (شامل صفحات کنارمخرجی و کنارجنسی) بیش از چهار جفت مو دارد، اما صفحات مخرجی بدون نئوتریشی بوده و فقط دارای دو جفت موی مخرجی می‌باشند. علاوه بر این، پاها تک‌ناخنی، ساق و پنجه پاها دارای تکتوم (retropecta)، و ران تمام پاها و پی‌ران پاها سوم و چهارم دارای کیسه‌های ترشچی (sacculae) است (Balogh & Balogh, 1992; Norton & Behan-Pelletier, 2009). گونه‌های متعلق به جنس *Eremobelba* در نواحی معتدل و گرم ناحیه

اروپای مرکزی انتشار دارد (Subías, 2014). این اولین گزارش از گونه یادشده در آسیا است. این گونه در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۲۲ از خاک پای درختان نارون در جنگل سراوان شهرستان رشت (ارتفاع ۹۷ متر از سطح دریا) جمع آوری شد و هم‌اکنون به صورت اسلاید میکروسکوپی در بخش گیاه‌پزشکی دانشگاه‌های شیراز و گیلان نگهداری می‌شود.

ایمیری: ۳، ۱، ۳، ۳؛ تعدادی از موهای ایمیری دو یا سه شاخه هستند. دارای شش جفت موی جنسی و دو جفت منخرجی است. نئوتریشی شکمی وجود دارد، به طوری که در صفحه شکمی ۱۵ جفت مو (۴ جفت موی کنارمنخرجی و ۱۱ جفت کنارجنسی) دیده می‌شود. منفذ iad به صورت paraanal قرار گرفته است. این گونه را Berlese (1908) از فلورنس (Florence) ایتالیا توصیف و گزارش کرد و هم‌اکنون در جنوب

شکل ۱- کنه *Eremobelba geographica*: (a) سطح پشتی، (b) سطح شکمی، (c) موی ایمیری 3c، و (d) ناحیه منخرجی - کنارمنخرجی (اقتباس از Weigmann (2002)).

Fig. 1. *Eremobelba geographica*: (a) dorsal, (b) ventral, (c) epimeral seta 3c, and (d) anal-adanal region (After Weigmann (2002)).

منابع

- Balogh, J. & Balogh, P.** (1992) *The oribatid mites genera of the world*. Vol. I, 263 pp. Hungarian Natural History Museum, Budapest.
- Berlese, A.** (1908) Elenco die generi e specie nuove di Acari. *Redia* 5, 1-15.
- Marshall, V. G., Reeves, R. M. & Norton, R. A.** (1987) *Catalog of the Oribatida (Acari) of continental United States and Canada*. 139 pp. Memoirs of the Entomological Society of Canada, Ontario.
- Norton, R. A. & Behan-Pelletier, V. M.** (2009) Suborder Oribatida. pp. 430-564 in Krantz, G. W. & Walter, D. E. (Eds) *A manual of Acarology*. 807 pp. Texas Tech University Press, Lubbock.

- Subías, L. S.** (2014) Listado sistemático, sinonímico y biogeográfico de los ácaros oribátidos (Acariformes: Oribatida) del mundo (excepto fósiles). Available from: http://escalera.bio.ucm.es/usuarios/bba/cont/docs/RO_1.pdf (accessed February 2014).
- Weigmann, G.** (2002) Morphologie, Biogeographie und Ökologie einer in Zeintaleuropa neuen Hornmilbe: *Eremobelba geographica* Berlese, 1908 (Acari, Oribatida, Eremobelbidae). *Abhandlungen und Berichte des Naturkundemuseums Görlitz* 74, 31-36.